

14 Ιουνίου 2016

Σήμερα αλλαγή της Ιεράς Επιστοσίας στο Άγιο Όρος

[Ορθοδοξία και Ορθοπραξία / Άγιον Όρος](#)

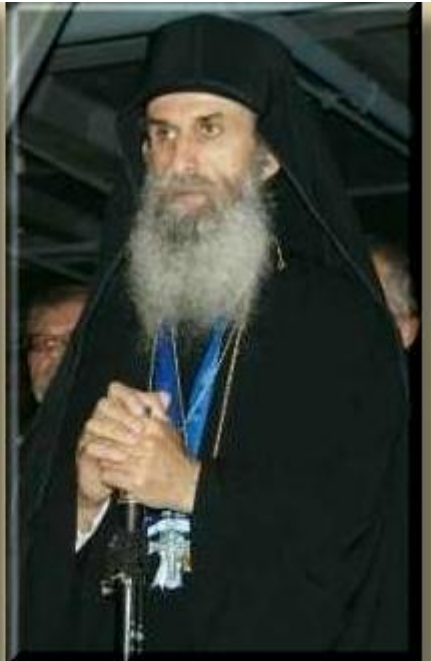
Ο απερχόμενος Πρωτεπιστάτης
Γέρων Παύλος Λαυριώτης

Ο νέος Πρωτεπιστάτης
Γέρων Βαρνάβας Βατοπαιδινός

Ο απερχόμενος Πρωτεπιστάτης
Γέρων Παύλος Λαυριώτης

Ο νέος Πρωτεπιστάτης
Γέρων Βαρνάβας Βατοπαιδινός

Σήμερα Τρίτη 14/1η Ιουνίου 2016 στον Ιερό Ναό του Πρωτάτου θα λάβει χώρα η

τελετή αλλαγής της Ιεράς Επιστασίας του Αγίου Όρους.

Η Βατοπαιδινή Επιστασία θα διαδεχθεί την απερχόμενη Λαυριωτική σε μια λαμπρή αγιορειτική τελετή που συνεχίζεται αιώνες.

Νέος Πρωτεπιστάτης θα είναι ο Γέρων Βαρνάβας Βατοπαιδινός,
και Επιστάτες οι:

Γέρων ιερομ. Φιλόθεος Κουτλουμουσιανός

Γέρων ιερομ. Ιωσήφ Καρακαλληνός

Γέρων ιερομ. Φιλήμων Σταυρονικητιανός

Ακολουθούν φωτογραφίες από παλαιότερες Βατοπαιδινές Επιστασίες, δύο περιγραφές του τελετουργικού της αλλαγής της Ιεράς Επιστασίας, η μία από τον Γεράσιμο Σμυρνάκη (1903) και η άλλη από τον Καθηγητή Γρηγόρη Θ. Στάθη, καθώς και το Κεφάλαιο περί Ιεράς Επιστασίας από τον Καταστατικό Χάρτη του Αγίου Όρους.

Ιερά Επιστασία του Αγίου Όρους Άθω (1946-47)

(Φωτογραφία: Δημήτρης Χαρισιάδης, Μάϊος 1947)

Πρωτεπιστάτης προηγούμενος Θεοδόσιος Βατοπαιδινός

Επιστάτης μοναχός Πέτρος Κουτλουμουσιανός (δεύτερος από αριστερά)

Επιστάτης μοναχός Πέτρος Καρακαλλινός (τέταρτος από αριστερά)

Επιστάτης προηγούμενος Σωφρόνιος Σταυρονικητιανός (πρώτος από αριστερά)

Γραμματέας μοναχός Παντελεήμων Παχωμαίος (στη δεύτερη σειρά)

Ιερά Επιστασία του Αγίου Όρους Άθω (1931-32)

Πρωτεπιστάτης προηγούμενος Θεοδόσιος Βατοπαιδινός

(Φωτογραφία: Στέφανος ιερομόναχος)

Ιερά Επιστασία του Αγίου Όρους Άθω (1956-57)

Πρωτεπιστάτης προηγούμενος Κωνσταντίνος Βατοπαιδινός

(Φωτογραφία: Χρήστος Ζέγκος)

Πηγή φωτογραφιών: <http://athosprosopography.blogspot.gr>

Από την αλλαγή της Ιεράς επιστασίας, την 14η/1η Ιουνίου 2011.

Ο Γεράσιμος Σμυρνάκης στο βιβλίο του ΤΟ ΑΓΙΟΝ ΟΡΟΣ (1903), περιγράφει το τελετουργικό της αλλαγής της Ιεράς Επιστασίας:

Η παρά τη ιερά Κοινότητα υφισταμένη ως εκτελεστική αρχή και καλουμένη ιερά Επιστασία συνίσταται εκ τεσσάρων μελών, εκλεγόμενων εκάστη πρώτη Ιουνίου, καθ' ην εγκαθίστανται δια τελετής, κατερχομένων εν τω Ναώ του Πρωτάτου εκ της αιθούσης των συνεδριών της ιεράς Κοινότητος απάντων των αντιπροσώπων μετά των παλαιών και νέων Επιστατών εν μέσω χαρμοσύνων κωδωνοκρουσιών. Πάραυτα δ' άμα τη εν τω Ναώ εισόδω αυτών οι μεν αντιπρόσωποι καταλαμβάνουσι τας εκατέρωθεν των χορών ιεραρχικάς θέσεις αυτών, οι δε παλαιοί Επιστάται μετά των νέων ων προπορεύονται άρχονται ασπαζόμενοι τας αγίας εικόνας, ενώ οι ψάλται ψάλλουσι τον Θεομητορικόν ύμνον «Άξιόν εστιν». Είτα ο αντιπρόσωπος της Λαύρας, συμπαρισταμένων εκατέρωθεν αυτού των τριών αντιπροσώπων της του Βατοπεδίου, της Ιβήρων και της του Χιλιανδαρίου Μονής προσφωνεί την νέαν Επιστασίαν, ισταμένην εν τω καλουμένω σωλέα του Ναού, συνιστών αυτοίς την ανελλιπή εκπλήρωσιν των υψηλών εφορευτικών καθηκόντων αυτών και εγχειρίζει την ράβδον ως σύμβολον ισχύος και εξουσίας ως και τα 4 τμήματα της Κοινής σφραγίδος, ων έκαστος των ειρημένων 4 αντιπροσώπων φέρει εν. Η ράβδος δ' αύτη ως σκήπτρον θεωρουμένη φέρει επί της αργυράς λαβής γεγραμένα τα ονόματα των ιερών Μονών ανά πεντάδας, ήτοι κατ' Επιστασίας μετά της επιγραφής «ιεράς Επιστασίας των είκοσιν ευαγών Μοναστηρίων του αγίου Όρους Άθω 1856». Ομοίως και ο Πρωτεπιστάτης ευρισκόμενος εν τω κέντρω του Ναού, ή τω σωλέα επιφωνεί είτα, συμπαρισταμένων και των τριών

συνεπιστατών, ευχαριστών και υπισχνούμενος την ακριβή εκτέλεσιν των ανατεθέντων αυτώ τε και τοις λοιποῖς συναδέλφοις καθηκόντων. Μετά δε το πέρας της τελετῆς ταύτης ανέρχονται εἰς την αίθουσαν των συνεδριῶν οἱ νέοι Επιστάται και ενώπιον της ιερᾶς Κοινότητος ποιήσαντες τρεῖς μετανοίας σταυροειδῶς αναλαμβάνουσι τα καθήκοντα αυτών.

Ἡ τοιαύτη ὡς οἶόν τε μεγαλοπρεπῆς τελετὴ ἤρξατο ἀπὸ τοῦ ἔτους 1887 κατὰ την εγκαθίδρυσιν της Ἰβηρικῆς Επιστασίας, καθ' ἣν παρέστη τῆ 1ῃ Ἰουνίου 1887 και ὁ χάριν επισκέψεως το πρώτον αφικόμενος εἰς ἅγιον Ὅρος πρῶην Κωνσταντινουπόλεως Ἰωακείμ Γ'. Πρότερον δ' εγκαθιδρύετο ἡ Επιστασία ἀνευ επιδείξεως, κατερχομένων των νέων Επιστῶν μετὰ της Κοινότητος ἐν τῷ κατ' ἄρκτον Νάρθηκι, ἐνθα παρεδίδοντο αὐτῆ τα τε τμήματα της Κοινῆς σφραγίδος και ἡ ράβδος, προσεφωνεῖτο δε ὁ Πρωτεπιστάτης ἀνευ ἄλλης τινός διατυπώσεως.

Αἱ μέλλουσαι ἐκ των ιερῶν Μονῶν ν' αποστείλωσι παρὰ τῆ ιερᾶ Κοινότητι Επιστάτας, εἰδοποιούνται δια προσκλητηρίου γράμματος αὐτῆς ἀρχομένου ἢ μεσοῦντος μηνός Μαΐου, αἵτινες εφοδιάζουσι τόσον τους πρώτην φορὰν αποστελλομένους Επιστάτας ὅσον και τους προὔπηρετήσαντας δια συστατηρίων γραμμάτων αυτών. Πάσης δε Μονῆς ἡ περίοδος ἐπανέρχεται κατὰ πενταετίαν.

Οἱ Πρωτεπιστάται λαμβάνονται πάντοτε ἐκ των πέντε ιερῶν Μονῶν Λαύρας, Βατοπεδίου, Ἰβήρων, Χιλιανδαρίου και Διοιυσίου• διό και αἱ Επιστασίαι εἶναι πέντε. Και ἡ μεν καλουμένη Λαυριωτικὴ, ἣτις ἤρξατο ἐκ περιτροπῆς τῆ 1ῃ Ἰουνίου 1900, συμπληροῦται ἐκ των Επιστατῶν των ιερῶν Μονῶν Δοχειαρίου, Ξενοφώντος και Εσφιγμένου, ἡ δε Βατοπεδινὴ ἐκ των ιερῶν Μονῶν Κουτλουμουσίου, Καρακάλλου και Σταυρονικήτα, ἡ δε Ἰβηρικὴ ἐκ των ιερῶν Μονῶν Παντοκράτορος, Φιλοθέου και Σίμωνος Πέτρας, ἡ δε Χιλιανδαρινὴ ἐκ των ιερῶν Μονῶν Ξηροποτάμου, ἁγίου Παύλου και Γρηγορίου, ἡ δε του Διοιυσίου ἐκ των ιερῶν Μονῶν Ζωγράφου, Ρωσσικῆς και Κωνσταμονίτου...

Από την αλλαγή της Ιεράς επιστασίας, την 14η/1η Ιουνίου 2011.

ΚΑΤΑΣΤΑΤΙΚΟΣ ΧΑΡΤΗΣ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΟΡΟΥΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ΄.

Η Ιερά Επιστασία.

Άρθρον 28.

Αι είκοσι Ιεραί Μοναί διαιρούνται εις πέντε τετράδας, εκάστη των οποίων ασκεί ανά πάσαν πενταετιαν επί έν έτος από της 1ης Ιουνίου μέχρι τέλους Μαΐου την Επιστασίαν. Προς τούτο αποστέλλονται κατ' έτος παρ' εκάστης Μονής εκάστης Τετράδος έν πρόσωπον κεκτημένον προσόντα, οία καθορίζονται και δια τους αντιπροσώπους των Μονών. Αι τετράδες αύται είναι αι εξής:

α΄. Τετράς

1. Μεγίστη Λαύρα
2. Δοχειαρίου
3. Ξενοφώντος
4. Εσφιγμένου

β΄ Τετράς

1. Βατοπαιδίου
2. Κουτλουμουσίου
3. Καρακάλλου
4. Σταυρονικήτα

γ΄. Τετράς

1. Ιβήρων
2. Παντοκράτορος
3. Φιλοθέου
4. Σίμωνος Πέτρας

δ΄. Τετράς

1. Χιλιανδαριου
2. Ξηροποτάμου
3. Αγίου Παύλου
4. Γρηγορίου

ε΄. Τετράς

1. Διονυσίου
2. Ζωγράφου
3. Ρωσσικού
4. Κωνσταμονίτου

Ο δε πρώτος τη τάξει εκάστης τετράδος φέρει τον τίτλον Πρωτεπιστάτης, είναι πρόεδρος της Επιστασίας και κρατεί την του Πρώτου ράβδον.

Άρθρον 29.

Των Επιστατών όντων ίσων αλλήλοις, του δε Πρωτεπιστάτου πρώτου μεταξύ ίσων

πάσα απόφασις αυτών λαμβάνεται κατά πλειοψηφίαν, εν ισοψηφία δε υποβάλλεται η υπόθεσις εις την κρίσιν και απόφασιν της Ι. Κοινότητος. Οιαδήποτε δε απόφασις της Ιεράς Επιστασίας λαμβανομένη εν αγνοία Επιστάτου τινός είναι άκυρος.

Άρθρον 30.

Εν περιπτώσει απουσίας Επιστάτου τινός ανατίθεται το τμήμα της σφραγίδος αυτού εις τινα των αντιπροσώπων της εμπιστοσύνης αυτού, ουδέποτε όμως συνεπιστάτη του, και εν απουσία πάντων των αντιπροσώπων τω Αρχιγραμματεί.

Άρθρον 31.

Η σφραγίς της Ιεράς Κοινότητος φέρουσα εν τω μέσω την εικόνα της Θεοτόκου <η Πλατυτέρα> και κύκλω την περιγραφήν <σφραγίς της Ιεράς Κοινότητος του Αγίου Όρους Αθω> παραδίδεται εκάστοτε εις τους νέους επιστάτας κατά την ανέκαθεν κρατούσαν τάξιν και είναι τετραμερής, εκάστου επιστάτου κρατούντος ανά έν τμήμα.

Άρθρον 32.

Πάσα μονομερής ή αυθαίρετος πράξις επιστάτου τινός είναι άκυρος καθ' εαυτήν και επάγεται, ως και πάσα άρνησις υπηρεσίας αυτού την παρατήρησιν της Ιεράς Κοινότητος, δικαιούμενης εν υποτροπή ν' αξιώση παρά της Μονής του Επιστάτου εκείνου την αντικατάστασιν αυτού, υποχρεωτικήν δια την Μονήν. Εν ταις διακοπαίς δε των εργασιών της Ιεράς Κοινότητος τοιαύτη πράξις του επιστάτου καταγγέλλεται εγκυκλιωδώς ταις Ιεραίς Μοναίς υπό των λοιπών μελών της Ι. Επιστασίας.

Άρθρον 33.

Οι επιστάται διαμένοντες διαρκώς εν Καρυαίς απουσιάζουσιν εναλλάξ και κατά την ιεραρχικήν ταξιν οσάκις καθήκον επιστατικον ήθελε απαιτήση την απουσίαν αυτών, ήτις επ' ουδενί λόγω επιτρέπεται τω πρωτεπιστάτη.

Άρθρον 34.

Εκάστη Μονή δύναται ν' αναθέση συγχρόνως τω αντιπροσώπω αυτής και τα καθήκοντα του επιστάτου. Επ' ουδενί όμως λόγω επιτρέπεται τούτο εις την Μονή, εις ήν ανήκει ο πρωτεπιστάτης, άλλως η Ιερά Κοινότης δεν θα αναγνωρίζη τον τοιούτον πρωτεπιστάτην και τα καθήκοντα αυτού αναθέτει να συνεχίση ο τέως τοιούτος μέχρι συμμορφώσεως της ενδιαφερομένης Μονής.

Άρθρον 35.

Η διαχείρισις του κοινού ταμείου ανήκει τη Ιερά Επιστασία υπ' ευθύνην των Μονών των μελών αυτής και ενεργείται επί τη βάσει εγκεκριμένου υπό της Ι. Κοινότητος προϋπολογισμού.

Πάσα δε δαπάνη μη προβλεπομένη υπό του προϋπολογισμού δέον να εγκρίνηται προηγουμένως υπό της Ι. Κοινότητος δι' ειδικής αποφάσεως αυτής, άλλως δε γενομένη, βαρύνει τους ενεργήσαντας αυτήν επιστάτας.

Πάσαι δε αι δαπάναι δέον να δικαιολογώνται απαραιτήτως δι' αποδείξεων των διαφόρων δικαιούχων, αίτινες συνοδέουσι τον απολογισμόν εκάστου εξαμήνου κατά την υποβολήν αυτού εις την εκάστοτε εκλεγόμενην υπό της Ιεράς Κοινότητος εξελεγκτικήν επιτροπήν.

Άρθρον 36.

Η καταβολή των προσόδων του κοινού ταμείου της Ι. Κοινότητος δια την συντήρησιν του Σκευοφυλακείου. Πρωτάτου Σχολής κοινού επιτρόπου εκτός του Αγίου Όρους, φυλάκων (σεϊμένιδων και σεραδρών), και τακτικής και εκτάκτους ανάγκας είναι υποχρεωτική δια τας Ι. Μονάς και τα εξαρτήματα αυτών, Σκήτας και Κελλία κατ' αναλογίαν, καθοριζομενην εκάστοτε υπό του Ανωτάτου Νομοθετικού Σώματος της εκτάκτου εικοσαμελούς συνάξεως, εισπράττονται δε υπό της Ι. Επιστασίας κατά την ανέκαθεν κρατούσαν τάξιν.

Άρθρον 37.

Η Ιερά Επιστασία οφείλει να δικεπεραιή και σφραγίζη άπασαν την αλληλογραφίαν της Ι. Κοινότητος κατά το άρθρον 25, επίσης να επιτηρή εν Καρυαίς την καθαριότητα και επισκευήν των οδών, συντηρή επαρκή φωτισμόν, ενεργη αστυϊατρικάς επιθεωρήσεις, διατιμά τα τρόφιμα και επιβλέπη την ευπρεπή καικοσμίαν συμπεριφοράν, απαγορεύουσα τας αταξίας, άσματα, παιγνίδια, όργανα, ακοσμίας καθόλου, κάπνισμα και ιππασίαν εν ταις κεντρικαίς οδοίς, το άνοιγμα των καταστημάτων κατά τους εσπερινούς και τας ημέρας των Κυριακών και επισήμων εορτών, την πώλησιν κρέατος και παρασκευήν φαγητών μη νηστίσιμων κατά πάσαν Τετάρτην και Παρασκευήν και τας λοιπά νηστείας και απελαύνουσα πάντα μέθυσον, άεργον, άτακτον δια των οργάνων αυτής (Σεϋμένιδων και Σερδαρών) ζητούσα, οσάκις παραστή ανάγκη, και την συνδρομήν της εν Καρυαίς Κρατικής αστυνομίας.

Άρθρον 38.

Την γραφικήν υπηρεσίαν της Ι. Κοινότητος και της Ι. Επιστασίας διεξάγει ο αρχιγραμματεύς, όστις δέον να είναι αδελφός μιας των εν Αγίω Ορει Ι. Μονών, ηλικίας ανωτέρας των 25 ετών, διπλωματούχος του Πανεπιστήμιου ή μίας Θεολογικής Σχολής και εν εσχάτη ανάγκη γυμνασίου, έχων βοηθών αυτού ένα τουλάχιστον υπογραμματέα.

Ο αρχιγραμμαμετεύς παρακάθηται άνευ δικαιώματος ψήφου εις τας συνεδρίας της Ι. Κοινότητος, εισηγείται επί των διαφόρων υποθέσεων, παρέχει τας αναγκαίας πληροφορίας, διατυποί ελευθέρως την γνώμην αυτού ζητουμενην, τηρεί τους

κώδικας, τα λογιστικά βιβλία, και το αρχείο, συντάσσει τα πρακτικά και λοιπά έγγραφα και επιμελείται της εν γένει κανονικής λειτουργίας και ενημερότητας του γραφείου. Τούτον απόντα ή κωλυόμενον αναπληροί ο υπογραμματεύς. Εν τω σώματι της Ι. Επιστασίας ο αρχιγραμματεύς έχει την θέσιν συμβούλου.

Άρθρον 39.

Ο υπογραμματεύς τελών υπό τας αμέσους διαταγάς του αρχιγραμματέως δέον να είναι αδελφός μίας των εν Αγίω Όροι Ι. Μονών, ηλικίας ουχί των 25 ετών μικροτέρας και απόφοιτος γυμνασίου ή διδασκαλείου ή Ιεραρχικής Σχολής.

Άρθρον 40.

Η Ιερά Επιστασία αντιπροσωπεύει την εκτελεστικήν της Ι. Κοινότητος εξουσίαν, εκπληρούσα συγχρόνως και καθήκοντα δημαρχιακά ως και καθήκοντα Ειρηνοδικείου.

Πηγή: agioritikesmnimes.blogspot.gr